

ABSTRAKT

Disertační práce se věnuje konceptu územní soudržnosti a územně-specifickým přístupům, které jsou chápány jako nástroj, jak územní soudržnosti dosáhnout. Specifická pozornost je věnována nástroji Territorial Impact Assessment, který je nejčastěji koncipován jako metoda pro nastavení územně-specifických přístupů tak, aby reflektovaly specifické potřeby jednotlivých typů území.

Teoretická část práce diskutuje interpretace, které jsou pojmu územní soudržnost v akademické literatuře přisuzovány a reflektuje debatu zastánců a odpůrců územně-specifického přístupu jako cesty pro zohlednění územních specifik v sektorových politikách. Diskutován je rovněž vývoj nástroje Territorial Impact Assessment na evropské úrovni a jeho postavení v kontextu jiných nástrojů pro hodnocení dopadu. Hlavním cílem empirické části disertační práce je identifikovat, jakým způsobem je v členských státech EU interpretován a naplňován cíl EU směřující k územní soudržnosti, a definovat, jaké územně-specifické nástroje jednotlivé členské státy využívají pro dosažení územní soudržnosti. Zvláštní zřetel je věnován Česku, jeho chápání územní soudržnosti a zkušenostem s implementací územně-specifických přístupů.

Na základě provedeného výzkumu lze konstatovat, že členské státy EU nepřístupují k uchopení územní soudržnosti jednotně, ale promítají do něj své aktuální priority v oblasti regionálního plánování. Samotnou úvahu o definici územní soudržnosti lze chápat jako pozitivní krok přispívající k oživení debaty o cílech regionální politiky. Převažující interpretací územní soudržnosti je v období 2014-2020 ta zaměřená na socioekonomickou konvergenci, byť s rozvojem Integrovaných územních investic, došlo v mnoha státech včetně Česka k většímu důrazu na ekonomickou konkurenceschopnost.

Analýza využívání nástroje Territorial Impact Assessment prokázala, že tento nástroj je dlouhodobě rozvíjen na evropské úrovni, nicméně v praxi členských států EU není příliš rozšířen. Členské státy EU, které tento nástroj využívají lze rozdělit přinejmenším do čtyř kategorií, například v závislosti na tom, zda o územní aspekty obohacují jiné nástroje hodnocení dopadu, či se zaměřují na soulad strategií regionálního rozvoje a sektorových koncepcí. V Česku není tento nástroj aplikován, nicméně v posledních letech došlo ke zvýšenému zájmu o územní rozměr investic, který je patrný z vytvoření Národního dokumentu k územní dimenzi a zpracování dvou metodik navrhuje implementaci nástroje Territorial Impact Assessment v českém prostředí.

Klíčová slova: regionální politika, územní soudržnost, územně-specifický přístup, Territorial Impact Assessment, Evropská unie, Česko